

Titulació	Tipus	Curs
Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0

Professor/a de contacte

Nom: Patricia Garcia Garcia

Correu electrònic: patricia.garcia.garcia@uab.cat

Equip docent

Jordi Cerdà Subirachs

David Roas Deus

Gonzalo Ponton Gijon

Eduard Vilella Morato

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Atès que l'alumnat ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Objectius

El fil conductor del mòdul és l'anàlisi de la representació del jo i de la realitat a la Modernitat i la Postmodernitat. Per això, s'han seleccionat diversos gèneres i temes en què es manifesta aquesta problemàtica de formes molt diverses: el fantàstic (com subversió de la realitat), el motiu del doble (com subversió de la identitat), la despersonalització i l'heteronomia (també com ruptures de la noció tradicional d'identitat) i la literatura de la Shoah (els límits de la imaginació literària, la noció de testimoni, la memòria exemplar enfront de la memòria literal).

Competències

- Analitzar com s'ha constituït la tradició literària i quins processos literaris i culturals han tingut un paper rellevant.
- Aplicar els diferents models teòrics i genèrics a l'anàlisi i la interpretació de textos.
- Avaluar les aplicacions actuals de la literatura comparada a partir dels processos històrics que ha seguit.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics de l'obra en funció de les seves estratègies retòriques i pragmàtiques.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparativista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els models teòrics i genèrics des del punt de vista específic de la interpretació comparatista, supranacional i supralingüística.
2. Aplicar els principis i els mètodes propis de les aproximacions comparativistes actuals a la descripció i anàlisi històric dels dos grans períodes estudiats en el mòdul (Modernitat i Postmodernitat)
3. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
4. Enllaçar la interacció entre codis semiòtics i gèneres artístics en el seu entrellaçament diacrònic.
5. Organitzar, planificar i gestionar projectes.
6. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
7. Relacionar manifestacions literàries amb altres codis culturals essencials a cada període (pintura, cinema, música, còmic, etc.)
8. Revelar els codis semàntics dominants (temes, motius, estils, gèneres?), així com la seva funció i sentits, a la Modernitat i la Postmodernitat.
9. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Continguts

I. El fantàstic (Prof. Patricia García i David Roas) (7 sessions)

El fantàstic: aproximacions teòriques

El monstre fantàstic

El fantàstic: perspectives des dels feminismes.

El fantàstic i l'espai.

El fantàstic i el temps.

El fantàstic i l'humor.

II. Doble i identitat (Prof. Eduard Vilella) (2 sessions)

1. El camp temàtic del doble. Aspectes descriptius, històrics i metodològics.

2. Crisi del subjecte i representació literària de la modernitat a la postmodernitat.

III. Literatura de la Shoah (Prof. Gonzalo Pontón) (3 sessions)

Es dedicaran dues sessions a la presentació de l'anomenada "literatura de la Shoah", a través de l'anàlisi d'algunes de les seves qüestions clau: l'escriptura del desastre, els límits de la imaginació literària, la noció de testimoni, a memòria exemplar davant la memòria literal. Aquests assumptes s'il·lustraran amb fragments de les seves principals veus (Levi, Améry, Kertész, Semprún). Es consideraran també obres literàries que no han estat escrites per supervivents i representacions cinematogràfiques que han abordat el problema de la representació de l'extermini. La bibliografia específica, així com les indicacions sobre les lectures, es facilitaran amb la deguda antelació.

IV. Identitat, despersionalització i heteronímia (Prof. Jordi Cerdà) (2 sessions)

1. La personalitat com a mite literari contemporani.

1.1. Breu recorregut per les "personalitats" de la literatura portuguesa de fi de segle XIX.

1.2. La ficció biogràfica: el cas de Fradique Mendes d'Eça de Queirós.

2. Fernando Pessoa en el context de les avantguardes europees.

2.1. La lectura de l'avantguarda des de la perifèria.

2.2 Despersionalització i avantguardes.

3. La creació heteronímica.

3.1. La heteronímia com a sistema literari compensatori.

3.2. El diàleg heteronímic: "o drama em gente"

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
seminari	80	3,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
tutories presencials	30	1,2	1, 2, 3, 5, 6, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi personal Lectures i comentaris de text. Preparació de d'un assaig final en forma de prova escrita presencial.	140	5,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

* Activitats dirigides:

Classe seminari. Exposició i dinamització. Comentari de textos proposats al Campus Virtual. Comentari de referències bibliogràfiques fonamentals. Debat a l'aula

* Activitats supervisades:

Tutories presencials individuals.

Revisió dels exercicis i treballs de presentació obligatòria.

* Activitats autònomes:

Estudi personal

Lectures i comentaris de text proposats a l'aula o al Campus Virtual o en els llistats bibliogràfics. Realització d'activitats pràctiques.

Elaboració d'un assaig final.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ressenyes i comentaris	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Treball escrit amb preparació prèvia, a realitzar durant una prova presencial	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Presentació de quatre breus treballs escrits/ressenyes vinculats a les sessions impartides als quatre blocs.

Treball escrit amb materials de suport preparats amb antelació, a desenvolupar íntegrament en el marc d'una prova presencial durant la última sessió.

En cas que s'hi detecti qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa en la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Avaluació única

Si l'alumne ha demanat avaluació única, haurà de presentar els diferents exercicis abans descrits, amb el mateix valor, el dia de la prova final. S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

Us d'IA

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca bibliogràfica o cerca d'informació i correcció de textos o traduccions. L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat.

Bibliografía

I. EL fantástico: aproximaciones teóricas

ALAZRAKI, Jaime [1990], «¿Qué es lo neofantástico?», en Roas [2001b:265-282].

BESSIÈRE, Irene, *Le récit fantastique. La poétique de l'incertain*, Larousse Université, París, 1974.

BESSIÈRE, Irene [1974b], «El relato fantástico: forma mixta de caso y adivinanza», en Roas [2001, pp. 83-104].

BOZZETTO, Roger [1990], «¿Un discurso de lo fantástico?», en Roas [2001:223-242].

BOZZETTO, Roger, "El sentimiento de lo fantástico y sus efectos", en David Roas (coord.), *Lo fantástico: literatura y subversión*, Quimera, 218-219 (2002), pp. 35-40.

CAMPRA, Rosalba [1981], «Lo fantástico: una isotopía de la transgresión», en Roas [2001:153-191].

CAMPRA, Rosalba, *Territorios de la ficción. Lo fantástico*, Renacimiento, Sevilla, 2008.

CASAS, Ana, "Transgresión lingüística y microrrelato fantástico", en David Roas y Ana Casas (coords.), *Lo fantástico en España (1980-2010)*, Insula, 765 (2010), pp. 10-13.

CHIAMPI, Irlemar, *O realismo maravilhoso*, Editorial Perspectiva, São Paulo, 1980.

ERDAL JORDAN, Mary, *La narrativa fantástica. Evolución del género y su relación con las concepciones del lenguaje*, Madrid: Vervuert Iberoamericana, Madrid, 1998.

FERNÁNDEZ, Teodosio. "Lo real maravilloso de América y la literatura fantástica", en Roas [2001b:283-297].

FREUD, Sigmund, «Lo ominoso» (*Das Unheimliche*, 1919), en *Obras completas. Vol. XVII: De la historia de una neurosis infantil y otras obras (1917-1919)*,

ed. James Strachey y Anna Freud, Amorrortu Editores, Buenos Aires, 1988, pp. 219-251.

GARCÍA, Patricia, *Space and The Postmodern Fantastic: the Architectural Void*. Routledge, London/New York, 2015.

GARCÍA, Patricia, *The Urban Fantastic in Nineteenth-Century European Literature*. Palgrave, Cham, 2015.

JACKSON, Rosemary, *Fantasy, the literature of subversion*, New Accents, Nueva York, 1981.

REISZ, Susana [1989], «Las ficciones fantásticas y sus relaciones con otros tipos ficcionales», en Roas [2001: 193-221].

ROAS, David (ed.), *Teorías de lo fantástico*, Arco/Libros (serie *Lecturas*), Madrid, 2001.

ROAS, David, «La amenaza de lo fantástico», en David Roas (ed.), *Teorías de lo fantástico*, Arco/Libros (serie *Lecturas*), Madrid, 2001, pp. 7-44.

ROAS, David, «La risa grotesca y lo fantástico», en Pilar Andrade, Arno Gimber y María Goicoechea (eds.), *Espacios y tiempos de lo fantástico*.

Una mirada desde el siglo XXI, Peter Lang, Berna, 2010, pp. 17-30.

ROAS, David, *Tras los límites de lo real. Una definición de lo fantástico*, Páginas de Espuma, Madrid, 2011.

ROAS, David, «El monstruo fantástico posmoderno: entre la anomalía y la domesticación», *Revista de Literatura*, vol. LXXXI, núm. 161 (2019), pp. 29-56.

ROAS, David, «Fantástico femenino vs. Fantástico feminista. Género y transgresión de lo real», en David Roas y Alessandra Massoni (eds.),

Las creadoras ante lo fantástico. Visiones desde la narrativa, el cine y el cómic, Visor, Madrid, 2020, pp. 15-29..

ROAS, David, *Cronologías alteradas. Lo fantástico y la transgresión del tiempo*, CSIC, Madrid, 2022.

ROAS, David, «Entre la risa y la inquietud: la combinación de lo fantástico y el humor como vía de subversión de lo real»,

en David Roas y Anna Boccuti (eds.), *Fantástico y humor en la ficción española contemporánea*, Visor, Madrid, 2022, pp. 13-39.

ROAS, David, «La monstruosidad femenina en las narradoras fantásticas españolas del siglo XXI», *Signa*, 31 (2022), pp. 105-124.

RODRÍGUEZ HERNÁNDEZ, Tahiche, "La conspiración fantástica: una aproximación lingüístico-cognitiva a la evolución del género",

Espéculo. Revista de Estudios Literarios, núm. 43 (2010)
[<http://www.ucm.es/info/especulo/numero43/consfan.html>].

TODOROV, Tzvetan, *Introduction à la littérature fantastique*, Seuil, París, 1970. (los capítulos 2 y 3 están traducidos en Roas 2001)

II. Doble i identitat

FREUD, S., (1973) "Lo Sinistro" in *Obras Completas*, Tomo III. Madrid: Biblioteca Nueva, (3a. ed.), 1973, pp. 2483-2505.

FUSILLO, M., *L'altro e lo stesso. Teoria e storia del doppio*, Firenze, La Nuova Italia, 1998.

JOURDE, P.; P. TORTONESE, *Visages du double. Un thème littéraire*, [sl], Nathan, 1996.

III. Identitat, despersonalització i heteronímia

PESSOA, Fernando, *Poesía* (nueve volúmenes), Madrid, Abada editores.

PESSOA, Fernando, *El libro del desasosiego*, Barcelona, Acantilado.

BLOOM, Harold, *Genius: A Mosaic of One Hundred Exemplary Creative Minds*. Warner Books, 2003

CRESPO, Ángel, *Estudios sobre Fernando Pessoa*, Barcelona, Bruguera, 1984.

PAZ, Octavio, *Cuadrivio: Darío, López Velarde, Pessoa, Cernuda*. México: J. Mortiz, 1965.

Programari

Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	primer quadrimestre	tarda